

Üst Düzey Düşünmeyi Hedefleyen Sorular Üretme

İyi temel sorular ve unite soruları geliştirmek pratik ister. Tasarımla Kavrama (1998)'nin ortak yazarları olan Jay McTighe ve Grant Wiggins, öğrencinin kavrayışını geliştirmesi, araştırmasıyla meşgul olmasını ve dikkatini araştırmasında toplaması için, öğretmenlerin ünitelerini, içerik bilgisine götüren sorular etrafında oluşturmaları gerektiğini ifade eder. Bu da, konunun merkezine ulaşan önemli fikirlere, geniş konulara ve en başta gelen kavramlara bir bakış anlamına gelir.

Başlamak için iyi bir yer, standartlarınıza bakmak ve dersteki genel konular hakkında düşündürmektir. Daha sonra, öğrencilerin karar vermesini ve bu önemli fikirlerle bağlantılı bir eylem rotası planlamalarını gerektiren sorular oluşturmaya başlayınız.

Örnek

Eylem	Örnek
İçerik standartlarına bakınız	Dördüncü sınıfa yönelik Sosyal Bilgiler standardı: <i>Girişimciler, mal ve hizmet oluşturmak için verimli kaynakları düzenleme riskini alan insanlardır. Kar, girişimcileri işteki başarısızlık riskini almaya yönlendiren, önemli bir dürtüdür.</i>
Standart(lar)la bağlantılı genel ders konusunu/konularını belirleyiniz	<i>Risk alma</i>
Bir karar ya da eylem planı gerektiren konuyla bağlantılı sorular için beyin fırtınası yapınız.	Karar: <i>Riskler alınmaya değer midir? Niçin risk almamız?</i> Eylem Planı: <i>Riski nasıl azaltabiliriz?</i>

Her sorunun tamamen anlaşılacak ve cevaplanacak için zaman alacağından emin olunuz. Başlangıçta mekanik ve dil ya da sorunun temel soru mu yoksa unite sorusu mu olduğu konusunda endişelenmeyin, daha çok üst düzey düşünme becerileri gerektirip gerektirmediğiyle ilgileniniz. Gerçekten iyi temel sorular ve unite sorularının, öğrencileri motive ettiğini, araştırmayı geliştirdiğini, üst düzey düşünmeyi hedeflediğini ve sizi öğrencilerinizden öğrenmelerini ve hatırlamalarını istediğiniz şeylerin ne olduğunun tam ortasına getirdiğini hatırlayınız.

Sorularınızı geliştirince, onları test edin. Her sorunun açık uçlu olup olmadığını ve öğrencileri gerçekten düşünmeye teşvik edip etmediğini değerlendirmek için, aşağıdaki denetim listesini kullanınız:

- Soru, tartışma başlatıcı ya da problem ortaya atıcı olarak görev yapabilir mi?
- Soru, merak uyandıracak mı, fikir bulmaya davet edecek mi ve öğrencilerin ilgisini çekecek mi?
- Soru, makul bir zorluk ortaya atacak mı ve öğrencilerin kendi anlamlarını yapılandırmalarını ve topladıkları bilgilerle bunları desteklemelerini gerektirir mi?
- Farklı insanlar soruyu farklı biçimlerde cevaplar mı ve yaratıcı yaklaşım ve eşsiz cevaplara olanak sağlar mı?
- Soru, öğrencilerin nasıl ve niçin'i cevaplamalarını gerektirir mi?
- Soru, konunun çelişen noktalarını açığa çıkarmaya yardımcı olur mu?
- Soru, bir şekilde öğrencilerinizin yaşamlarıyla bağlantılı mıdır?
- Soru, öğrencilerin kendi düşüncelerini dikkatle incelemelerini gerektirir mi?

Sorularınızı değerlendirince, gerekirse onlarda değişiklikler yapınız ve onları uyarlayınız. Onları, öğrencilerinize hitap eden bir dille kelimelere dökmeyi unutmayınız. Sorularınızın zamanla gelişmesine izin veriniz ve uygun olduğunda, soruları öğrencilerinizin kendi kendilerine geliştirmelerine izin veriniz.

Son olarak, temel soru ve unite sorularınızı deneyin. Bunu yaptığınız zaman, derslerinizin önceden planlamadığınız bir amaç ve derinliğinin ve var olabileceğini bilmediğiniz gerçek öğrenmenin olduğunun farkına varmanız olasıdır. Öğrencilerinizi, etkili soru sorma uygulamalarıyla teşvik edilen, etkileşimli bir öğrenme biçiminin içine çekerseniz, yaşam boyu öğrenenlerin gelişmesine yardımcı olmanız muhtemeldir.

Kaynaklar

Wiggins, G. & McTighe, J. (1998). *Understanding by design*. Alexandria, VA: ASCD.